No. 22.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

1846.

Dieu et mon droit.

Deze Courant verschijnt te Amsterdam, Dingsdags, Donderdags en Zaturdags. Het abonnement voor 3 maanden is f 3,00; voor de buitensteden f 3,50; franco door het geheele Rijk. *Brieven*, *Gelden*, enz. franco te adresseren aan het Bureau dezer Courant.

DINGSDAG, 18 AUGUSTUS.

AMSTERDAM, 17 Augustus.

De zaak van Mgr. Grooff is van verschillende zijden, onder verschillende opzigten, behandeld. En overal — een drietal schotschriften rekenen niet — is het besluit van verbanning, onverschillig of het oordeel werd geveld door een Katholijk, Protestant of Israëliet, geschandvlekt als eene daad van willekeur. En ook het besluit van 5 Mei geeft het bewijs, dat de regering die veroordeeling der publieke opinie door de hare bevestigt.

En toch blijven er altijd geruchten rondgaan, dat het ministerie van koloniën tegen de Katholijken vijandig gezind is. En men zou het moeten gelooven, omdat er nu van de gansche zaak niets meer wordt gehoord. Als dat ministerie zich intusschen verbeeldt de Katholijken met woorden te kunnen paaijen, dan vergist het zich deerlijk.

Het ministerie van koloniën zal den schijn aannemen van aan de Oostersche geweldenarij, tegen Mgr. Grooff gepleegd, gansch vreemd te zijn. Het is niet alleen mogelijk, maar zelfs waarschijnlijk, dat het noch daartoe bevelen heeft gegeven, noch daarvan vooraf kennis heeft gedragen. Wij willen dit aannemen; ofschoon er gegronde vermoedens bestaan, dat men in den Oost heeft gehandeld ten gevolge van wenken door het ministerie van koloniën bij eene andere gelegenheid gegeven, of wel de *consensu præsumpto*, omdat de vijandige geest van dat ministerie bij den gouverneur generaal maar al te goed bekend was. Maar dat alles daargelaten; wist het ministerie van koloniën wien het naar den Oost zond, toen het den tegenwoordigen gouverneur-generaal, met zulk eene uitgestrekte magt bekleed, daarheen afvaardigde? Het moest dat weten. Welnu, dan moest het ook voorzien, dat uit die benoeming meer dan eene verwikkeling, hetzij dan ook in welke zaak, ontstaan moest.

's Mans openbaar leven vangt aan bij het aanvaarden van het ministerie van finantiën. Hij is geroemd geworden als een knap financier. Het is mogelijk, dat hij het werkelijk is, hoewel hij daarvan geene bewijzen heeft gegeven, gedurende den tijd, dat hij aan het bestuur was. Hij heeft ook geene bewijzen van het tegendeel geleverd. En wij hadden er dan ook niets tegen, hem als financier eene groote faam te laten. Maar wat was hij als politiek mensch? Hij gaf zich uit als een man van den vooruitgang, en sloot zich aan bij de behoudende partij! Dit eenige zij genoeg, om zijn karakter te beoordeelen. En wat nu zijne beginselen aangaat van vrijheid en gelijkheid, dan durven wij niets aan te halen, dan het laakbaar feit, dat hij zich aan het hoofd stelde eener schandelijke cabale van het toenmalige ministerie, die met een *coup d'etat* dreigde, toen de Heer Borret tot minister van justitie benoemd werd. Zijne vrijgevigheid ging zoo ver, dat hij geen Katholijk minister aan zijne zijde kon dulden.

Hij werd gezant. De financier werd omkleed met de borduursels van den ambassade-rok, en was diplomaat. In hoe verre? Het is moeijelijk hier in bijzonderheden te treden, omdat wij zouden moeten openbaar maken, wat tot nu toe met den mantel der liefde is bedekt gebleven. Wij willen voor als nu dien mantel niet opligten. Misschien zullen wij daartoe later genoodzaakt worden. Het is voldoende op te merken, dat men den ambassadeur beschuldigt, van zich in België pligtig te hebben gemaakt aan onvoorzigtigheden, die welligt met eenen anderen naam dienden te worden bestempeld, omdat zij en hem, en zijn koning, en zijn land moesten stellen in een daglicht, dat wij niet durven kwalificeren. En wat erger was, tengevolge van dien, moest hij het schouwspel geven van een ambassadeur, die zich zelven, en in zijnen persoon zijn vorst en zijn vaderland, vernedert, met af te bedelen van één vreemd vorst, wat hij als gezant regt had, en wat bij gevolg hem en pligt stond, af te vorderen. *A bon entendeur, salut!*

Het is te begrijpen, welk een dunk daaruit in Europa van de diplomatie van Nederland, en gevolgelijk van Nederland zelf, moest ontstaan. Maar onbegrijpelijk is het, hoe men iemand van zulke onbedachtzaamheid heeft kunnen benoemen tot beheerscher van den Oost, waar zulke groote belangen voor het vaderland op het spel zijn, en afhankelijk worden gemaakt van de onbezonnen grillen en invallen van hem, die zich niet weet te bedenken, nog veel minder weet vooruit te zien.

Het is dan ook niet te verwonderen, dat hij, naauwelijks aan wal gestapt, zich hals over kop heeft geworpen in eene dier moeijelijke vraagpunten, die hem, te oordeelen uit den aard zijner loopbaan, gansch onbekend moesten zijn, en waartegen zich de grootste vernuften hebben verbrijzeld. Daaraan heeft hij zelfs niet gedacht.

Moet de verantwoordelijkheid van zulk een voortvarend handelen niet evenzeer terug vallen op den minister, die zulk een man afvaardigde, als op dien man zelven? Het moet dit des te meer, omdat de benoeming lang genoeg in de pen is geweest; dat de minister den tijd had, gelijk hij dien moest hebben, om over zulk eene gewigtige volmagtiging na te denken.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

AMSTERDAM, 17 Augustus.

De geestdrift, met welke de amnistie te Rome is ontvangen, schijnt zich als een elektriek vuur van de hoofdstad door alle provinciën van den Kerkelijken Staat te hebben verspreid. Van al wat de Fransche, Duitsche en Hollandsche dagbladen ons verhalen over de gesteldheid der gemoederen en de gedragslijn, die door het Pauselijk bestuur wordt gevolgd, zijn deze twee zaken onbetwistbaar zeker, en wij haasten ons, ze te verkondigen: namelijk, de dankbaarheid des volks, die aan het ongeloofelijke grenst, en de vaste, opregte wil, die den doorluchtigen Souverein van zijnen kant bezielt, om aan zijne nieuwe onderdanen al dat goed te verschaffen, waarvan zijn edel hart vervuld is. Alles, wat men overigens vertelt, en alles, wat men leest aangaande zekere posten, die vroeger door geestelijken bediend waren, doch welke nu aan leeken zouden vergeven worden, of van de afschaffing der *posti cardinalici*, van de tegenkanting der cardinalen aan de hoogwijze en goedertierene maatregelen van Z. H., het door den Heiligen Stoel met opzet slepend houden van de onderhandelingen tusschen Frankrijk en Oostenrijk, enz., dit alles is slechts eene reeks van VERZINSELS ZONDER EENIGEN GROND. Indien men een juist denkbeeld wil hebben van hetgeen er te Rome voorvalt, kan men niet genoeg op zijne hoede zijn tegen al die geruchten, waaraan verstandige en bezadigde lieden hier volstrekt geen geloof hechten, maar die, onbedachtzaam in bijzondere brieven opgenomen, in het buitenland aanleiding geven tot staatkundige beschouwingen, waarin de betamelijkheid vaak even min als de waarheid geëerbiedigd wordt.

Een onzer Duitsche correspondenten deelt ons het volgende belangrijk berigt mede:

Brieven uit Berlijn melden ons de buitengewone verlegenheid, waarin zich het ministerie van financiën bevindt. Rothschild heeft de leening geweigerd, onder voorwendsel, dat hij niets zal leenen, dan onder den waarborg der provinciale staten. Toen heeft men met onderscheidene kleine bankiers negociatiën getroffen, waarbij men de domeinen van de kroon verpand heeft. Het schijnt, dat de makelaar, die al deze onderhandelingen heeft bestuurd, niet goed heeft kunnen zwijgen; althans het publiek moet door hem kennis van de zaak gekregen hebben, en men wil zelfs, dat die makelaar te Potsdam is gevangen gezet, om voor zijne praatzucht te boeten.

Men wist reeds sinds lang, dat de financiën in een benarden staat verkeerden, en dat het daaraan te wijten was, dat dit portefeuille zoo dikwijls van de eene hand in de andere is overgegaan; maar, ofschoon de beste staatshuishoudkundigen, zoo als Cumerow en anderen, zulks voorspeld hadden, dacht er toch niemand aan, deze tijding reeds zoo spoedig te moeten vernemen.

Het traktaat met België is dan eindelijk door de Belgische Kamers aangenomen. Die aanneming was evenzeer voorzien als gevreesd, bij ieder, die het wel meent met de ware belangen van handel en nijverheid, en die een afkeer heeft van beschermingstelsels, represailles, en wat er meer is uitgevonden, om de natuurlijke vrijheid in handelsaangelegenheden te stremmen en te bemoeijelijken. De organen van den handel, en meer bijzonder de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, hebben zich bezig gehouden met het nadeelige, ondoordachte, onverantwoordelijke van de overeenkomst krachtig, en met kennis van zaken, in het daglicht te stellen. Hopen wij, dat de vruchten, die men zich toch bij het verleenen van zoo vele concessiën onzerzijds, moet hebben voorgesteld, uit dit traktaat voor Nederland te trekken, niet al te wrang zullen zijn. Bedenken wij, dat lord Palmerston aan het hoofd van het Engelsche Kabinet staat, en letten wij in het algemeen vooral op het tegennatuurlijke eener handelspolitiek met beschermende regten, op het oogenblik, dat de eerste handeldrijvende natie der wereld, de vrijheid van handel in hare wetgeving opneemt. — Wij komen overigens spoedig meer in het breede op dit zoo gewigtig verdrag terug.

De fransche en engelsche bladen zijn tegenwoordig rusteloos bezig met bijdragen te leveren tot het beter verstaan der zoo hoog geloofde *entente cordiale* De aanleiding daartoe is een artikel, door een der ministers van het engelsche kabinet, Lord Clarendon, in de *Times* geplaatst, waarin de Koning der Franschen vinnig berispt wordt over de voortdurende intrigues, welke hij aanwendt, om de Koningin van Spanje geen ander huwelijk te doen sluiten, dan zulk een, wat den belangen der fransche dynastie bevorderlijk kan zijn. Dat die beschuldiging niet uit de lucht gegrepen is, weet Lord Clarendon beter dan iemand, daar hij ambassadeur aan het hof van Madrid is geweest, en steeds met de voornaamste staatslieden van Spanje in briefwisseling staat. Het spreekt van zelf, dat een gedeelte der fransche pers over dien aanval ten hoogste gebelgd is. Beschuldiging voor beschuldiging, verwijt het den Engelschen de vrijheid der Koningin van Spanje evenzeer te belemmeren, door haar met geweld alweêr een Coburg op te dringen. De Engelschen nu, op hunne beurt, zien daarin natuurlijk geene inbreuk op de persoonlijke vrijheid der Koningin; maar zijn van oordeel, dat alleen een huwelijk met een Coburg, in den tegenwoordigen stand van zaken, onschadelijk kan zijn voor de vriendschappelijke betrekkingen der bij de kwestie betrokkene Mogendheden. Hoe veel intusschen over deze zaak thans weer gebeuzeld wordt, de strijd schijnt zich tot dus verre te bepalen tot de vertegenwoordigers der periodieke pers: zoo veel is ten minste zeker, dat het Engelsche kabinet verklaart heeft, geen deel te hebben gehad aan de plaatsing van het artikel in de *Times*.

— Onlangs is tusschen de Regeringen van Nederland en Hanover eene overeenkomst gemaakt, waarbij bepaald is, dat de behoeftige ingezetenen van die beide Rijken wederkeerig tot het gratis procederen zullen worden toegelaten.

— Gedeputeerde Staten der Provincie Noord-Holland, hebben ter kennis der belanghebbenden gebragt, dat bij eene den 13den dezer gehouden uitloting van de bij Koninklijk besluit van 3 September 1836, geauthoriseerde Provinciale Geldleening van *ƒ* 300.000, zijn getrokken de volgende acht nommers, als Nos. 40, 41, 73, 92, 114, 129, 192 en 267, welke volgens art. 4 van het plan dier Geldleening, met 1°. October zullen worden afgelost ten kantore van den administrateur van 's Rijks Schatkist te Amsterdam. — Gelijke kennisgave is geschied door Gedeputeerde Staten van Noord-Braband omtrent eene uitlooting van aandeelen in de Negotiatie van *ƒ* 300.000, goed gekeurd bij Kon. besluit van 2 April 1845; uitgeloot zijn de Nos. 131, 46, 315, 155, 21, 230, 175 en 66.

De Heeren P. Romijn van Rotterdam en van Hall van Haarlem, met eenige andere personen tot een vennootschap vereenigd, met het doel eener exploitatie, hebben aan het gouvernement bij wijze van concessie de vergunning gevraagd tot droogmaking van de moerassige gronden, tusschen de stad Rotterdam, de Rotte en de Zuidplas gelegen. Door de verwezentlijking van dat grootsch ontwerp zou eene groote uitgestrektheid lands aan de kultuur hergeven worden.

DIEMERBRUG, 16 Aug. Nooit zullen de Katholijken van Diemerbrug en de in groote getale uit Amsterdam en omliggende plaatsen naar herwaarts zaamgevloeide geloovigen den dag vergeten, waarop de Doorluchtige Banneling uit Nederlansch Indië, met den glans der vervolgde onschuld op het gelaat, in hun midden verschenen en twee dagen verbleven is. Groot was de vreugde der gemeente, toen de tijding was aangekomen, dat ook zij het geluk zou hebben, dien grootmoedigen en onversaagden geloofsheld te ontvangen en door deelnemend vreugdebetoon balsem te mogen storten in de wond, die het gebeurde op Java Hem zoo diep in het hart had geslagen.

Reeds vroeg in den morgen van den 15 Augustus, (den feestdag van Maria's Hemelvaart) wapperden de nationale vlaggen van kerk en pastorij, terwijl het klokkengeklep der toren den tijd aankondigde, waarop de alom geroemde kerkvoogd zou arriveren. Jongelingen der gemeente hadden zich aangesloten, om eene eerewacht te paard te formeren, ten einde den grooten, maar nederigen Bisschop te gemoet te rijden, en een blijk hunner hoogachting aan te bieden. Zóó trok de feesttrein ter kerk, waar de doorluchtige Prelaat werd afgewacht door den achtingwaardigen en ijvervollen Herder der gemeente J. G. van Maaseland, omgeven van de geachte Heeren kerkmeesters, eenige kinderen der gemeente, die den weg voor Zijne Hoogwaardigheid met bloemen bestrooiden, en eene talrijke volksmenigte, die de vervolgde deugd kwam huldigen, die zich beurtelings als verdrong, om den moedigen kampvechter en onbezweken strijder voor de regten zijner kerk meer van nabij te mogen zien, en zich beurtelings met eerbied op de knieën wierp, om den bisschoppelijken zegen te vragen en te ontvangen. Toen de achtbare pastoor ook namens zijne gemeentenaren den hooggeschatten man een even eerbiedigen als hartelijken welkomstgroet had toegesproken en deze door ZHW. met de hem eigene minzame en hartelijke uitdrukkingen was beantwoord, toog de Bisschop midden door de volksmenigte, die den smaakvol opgesierden tempel vervulde, naar het altaar, om het H. Misoffer optedragen. Na het Evangelie beklom ZHW. den kansel en sprak uit de geroerde borst, eene treffende leerrede, die bij de aanwezigen een zigtbaren indruk achterliet en tot diep in het hart drong. Toen de kerkplegtigheden van den feestdag geëindigd waren en door eenige leden der gemeente aan den Bisschop een geschenk tot aandenken van zijn verblijf op die plaats was aangeboden, werd er een uiterlijk feestvertoon gemaakt. Het front der pastorij, dat met eerebogen en feestfestoenen was versierd, zag men des avonds smaakvol geïllumineerd; het leverde een heerlijk schouwspel aan den voorbijganger, terwijl aan de achterzijde van het huis een prachtig vuurwerk werd afgestoken, waarbij de stille vreugde onder het volk gaande gehouden, zich van tijd tot tijd lucht gaf door de kreten van *leve Mgr.!* die uit het midden der menigte opgingen.

Den volgenden dag celebreerde de onvermoeide Kerkvoogd insgelijks het H. Misoffer, en sprak daarbij het volk aan op eene wijze, waardoor het niet minder werd getroffen dan den vorigen dag. Een ieder veegde in stilte een traan uit de oogen, omdat de waarheid, die de doorluchtige spreker gevoelde en verkondigde, ook door anderen werd gevoeld, en het hart der aanwezigen raakte. Maar hoe hoog steeg dat gevoel, toen die waardige Apostel zich des namiddags van eene talrijke kinderenschaar zag omgeven, en door zijn vaderlijk afscheid de harten dier onschuldigen tot schreijens toe bewoog. Geen hart was zóó versteend, dat bij het hooren dier apostolische taal en op het gezigt van zulk een schouwspel niet gevoelig getroffen werd, doch juist daarom zal de komst en het verblijf van den hoogwaardigen prelaat door de gemeente van Diemerbrug niet ligt vergeten worden, maar een blijvend aandenken voor haar opleveren.

De jongelingschaar, die de eerewacht zamenstelde, heeft ZHW. bij zijn vertrek uitgeleide gedaan.

Eer zij den beminden en ijvervollen herder, den geachten kerkmeesters en leden der gemeente, die zooveel in hun vermogen was, hebben bijgedragen, om het harde lot, van den onvergetelijken Bisschop door bewijzen van deelneming te verzachten.

WARMOND, 15 Sept. Heden heeft Z. Hw. de bisschop van Curium, in de kapel van het Seminarie de HH. Wijdingen verrigt: twaalf diakens zijn priester, drie subdiakens diaken, en vier akolythen subdiaken gewijd.

'sGRAVENHAGE. 16 Augustus. Z. M. de Koning is gisteren middag van zijne reize naar Luxemburg, in deze residentie teruggekeerd. Morgen verwacht men H. M. de Koningin, vergezeld van Z. K. H. Prins Alexander mede alhier terug, om tot den 24 hier te verblijven, als wanneer de voorgenomen reize naar Italie zal worden aanvaard. Z. M. zal mede op dien dag naar Silezië vertrekken.

— H. K. H. Mevrouw de Prinses Albert van Pruissen, is gisteren avond alhier aangekomen, na den 10 te Maagdenburg, Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden, te hebben ontmoet.

— Het eskader onder bevel van Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden, was, volgens brief uit Gibraltar, den 30 Julij aldaar aangekomen.

— Behalve de Prins Esterhazij, zijn alhier nog onderscheidene hooge vreemdelingen aangekomen, o. a. in het *hôtel de l'Europe* de Graaf de Mertz, luitenant-generaal, in dienst van Z. M. den Keizer van Oostenrijk, en de luitenant-generaal Woldemar de Glinka, vergezeld van zijnen adjudant, den kaptein Noskoff; en in de *Bellevue*, de kolonel Henri Bernard, officier bij de lijfwacht van H. M. de Koningin van Engeland.

— De Koningin-weduwe van Groot-Brittannie wordt, naar men verneemt, tegen overmorgen alhier verwacht, en zal haren intrek nemen in het paleis in het Noordeinde.

'sHERTOGENBOSCH, 14 Aug. Gisteren avond, omstreeks 8½ uur, barstte een vreesselijk onweder in de nabijheid onzer stad los. De bliksemflitsen vooral, waren fel en kwamen zoo wel uit het N. als uit het O. en Z. Bijzondere ongelukken zijn er, naar wij hebben vernomen, niet te betreuren; alleen is er één huis van zekeren Pennings in het gehucht Gemunde, onder Empel, geheel afgebrand, zonder de belendende gebouwen te beschadigen. Alles is uit het huis gered. Hetzelve was voor *ƒ* 1500 tegen brandschade verzekerd. De brand was zoo hevig, dat men die goed in onze stad zien kon.

— Met genoegen kunnen wij mededeelen, dat de zucht tot oudheidkennis in onze provincie dagelijks al meer en meer algemeen wordt. Men is thans voor goed begonnen, oude charters, plakkaten en dergelijke, betrekkelijk deze provincie, in te zamelen, te ordenen en op daartoe ingerigte archief-kamers te plaatsen. De nu onlangs benoemde commissie voor oudheidkunde in dit gewest spaart noch moeite noch kosten, om die belangrijke stukken, te achterhalen en openbaar te maken. Niet alleen deze stad, maar zelfs kleinere plaatsen rigten archief-kamers op, waaronder vooral Oirschot verdient genoemd te worden, daar deze plaats weldra een belangrijk en goed geordend archief zal bezitten. Wij kunnen ons dus met reden vleijen, dat binnen weinig tijds het publiek zal in staat gesteld zijn, inzage te kunnen nemen van de voor hetzelve zoo onontbeerlijke oude titels en den vorigen staat dezer provincie vollediger zal leeren kennen. En wanneer men daarbij dan in aanmerking neemt het zoo ware woord van Groen van Prinsterer: dat er nog geene goede geschiedenis des vaderlands bestaat, en de niet minder juiste en thans algemeen beaamde opmerking: dat eerst de vorige toestand der verschillende provinciën naauwkeurig moet onderzocht en gekend zijn, alvorens men er aan kan denken, eene geschiedenis des vaderlands te schrijven, dan verkrijgen die pogingen, hier overal aangewend, eene nog hoogere belangrijkheid.

WIERDEN, 19 Augustus. Sedert de laatste opgave in dit blad, is het getal zieken te Wierden met drie verminderd, zoodat er nu nog 4 ter medicinale behandeling overblijven.

De staat der ziekte is nu als volgt:

327 aangetasten, waarvan 199 zijn hersteld en 31 overleden, en ook wat de overblijvende zieken aangaat, bestaat er alle grond om te verwachten, dat deze de laatste lijders zullen zijn aan eene ziekte, die zoo lang deze gemeente heeft geteisterd. *(P. O. en Zw. C.)*

LUXEMBURG, 12 Augustus. Z. M. de Koning-Groothertog, heeft, den 9 dezer, in den namiddag Walferdange verlaten, zich naar zijn landgoed Berg begevende. Den volgenden dag heeft Z. M. te paard zijne goederen bezigtigd en, na Larochette bezocht te hebben, een diner te Birtange aangenomen, alwaar de kanselier onderscheidene hooge ambtenaren van het Groothertogdom vereenigd had. Ten 6 ure des morgens heeft de Koning Berg verlaten en zich naar Wiltz begeven; op welken weg Z. M. overal met de levendigste geestdrift is begroet. De besturen en de inwoners der bijliggende gemeenten hadden den Koning te Ettelbruch, Feulen, Heiderscheid, Buderscheid en in alle andere plaatsen, waar Z. M. doorreed, opgewacht. Het gemeentebestuur van Esch en andere plaatsen bevonden zich bij den brug over de Sure, alwaar een triumfboog was opgerigt.

Uit Wiltz schrijft men het volgende: »zoo even heeft de Koning ons verlaten. Niets is in staat de geestdrift te schetsen, die zijne komst bij ons heeft te weeg gebragt. De geheele bevolking, zonder uitzondering, was op de been, en hem te gemoet gesneld; na door de autoriteiten aan den voet van de brug ontvangen te zijn, deed Z. M. zijne intrede te midden van de toejuichingen des volks. De Koning heeft de kerk van Niederwiltz en de leerlooijerijen van de heeren Faber en Hobscheidt bezocht en daarna aan een feestmaal deelgenomen, dat hem door de stad is aangeboden. De h[eer] Faber, lid van de staten, had zijne woning ter besch[ik]king gesteld van hen, die dit feestmaal hadden aangele[gd].

Verschillende toasten werden den Koning, der Konin[gin] en de koninklijke familie toegebragt, en een feestdr[onk] werd door Z. M. ingesteld op de welvaart van de s[tad] Wiltz. Ieder roemde de groote minzaamheid des Konin[gs] ook zal deze gelukkige dag nooit uit het geheugen o[nzer] inwoners worden gewischt."

De Koning heeft Donderdag avond Walferdange ver[la]ten, om over Trier naar 's Hage terug te keeren.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN

FRANKRIJK.

PARIJS, 14 Augustus. Men maakt in de gemeen[te] Reuil reeds toebereidselen voor de ter aarde bestelli[ng] van het stoffelijk overschot van Prins Lodewijk Buon[a]parte, gewezen Koning van Holland. Men weet, d[at] hij, luidens zijn testament, naast Koningin Horte[nse] wil begraven worden. De daartoe benoodigde vergu[n]ning is, zegt men, reeds door het Fransch gouver[ne]ment verleend.

— Heden omstreeks den middag zijn de Pairs vere[e]nigd tot benoeming der deputatie, welke de eer z[al] hebben, Z. M. aanstaanden Maandag bij de opening d[er] zitting te gemoet te gaan.

— Door de beide collegien van Corsica is met alg[e]meene stemmen tot afgevaardigde gekozen de genera[al] Graaf Sebastiani. Een dagblad wil, dat de heer J. L[e]febvre, dienvolgens als candidaat voor Ajaccio zou worde[n] voorgedragen, terwijl de heer Sebastiani door Bastia z[al] afgevaardigd worden.

MADRID, 8 Augustus. De hertog de Veraguas is o[n]langs benoemd tot corregidor van Madrid. Deze po[st] is sinds het ontslag van den markies de Pena Flori[da] onvervuld gebleven.

Daar de redenen die den infant don Francisco d'Assi[s] bewogen hadden, zijne reis naar Madrid uit te stellen thans opgeheven zijn (namelijk de zamenzwering va[n] Pampeluna), is het aan den jongen brigade-generaal ver[]leend verlof, volgens de *Heraldo* van den 8, vernieuw[d] en wordt Z. D. H. ieder oogenblik te Madrid verwacht.

LISSABON, 4 Augustus. Het schijnt, dat men m[et] eenigen grond beducht is voor een nieuwen Miguellist[i]schen opstand in het noorden van Portugal.

ENGELAND.

LONDEN, 12 Aug. De kwestie tot afschaffing de[r] ligchamelijke straffen bij het Britsche leger, is in d[e] zitting van de kamer der Lords van gisteren behandel[d] geworden, bij gelegenheid van het ter tafel brengen va[n] onderscheidene petitiën, waarbij de herziening va[n] het militair strafwetboek werd geëischt. De hertog va[n] Wellington heeft dienaangaande dezelfde verklaring[en] gegeven, als lord John Russell in het Lagerhuis heeft ge[]daan, namelijk, dat de straf met de zweep noodzak[e]lijk is tot handhaving van de krijgstucht bij het Engel[]sche leger, hetwelk overigens, voegde er de doorluch[]tige veldheer bij, in elk opzigt het uitstekendste lege[r] der wereld is. Hij eindigde zijne rede, zeggende, da[t] hij lang genoeg hoopte te zullen leven, om de lijfstra[f] een eenmaal afgeschaft te zien.

— De Kamer der Lords heeft gisteren met eene meer[]derheid van 28 tegen 10 stemmen, de tweede lezing van de suikerwet aangenomen. Uit het klein getal leden welke aan de zitting hebben deel genomen, kan men opma[]ken, hoe weinig belang de edele Lords in deze bedui[]dende kwestie stellen.

— Stockport en Manchester betwisten elkander voor[]loopig de eer van den Heer Cobden weder naar de kame[r] der gemeenten af te vaardigen. De Heer Cobden is thans de vertegenwoordiger van de eerstgenoemde stad; doch daar Manchester het voornemen had te kennen gegeve[n] van hem bij de eerstvolgende verkiezingen te benoemen maken de inwoners van Stockport een adres op, om den Heer Cobden te verzoeken, van in alle geval hunne last[]geving aan te nemen.

— Men maakt melding van eene nieuwe bekeerin[g] tot het katholijk geloof, namelijk die van den heer Simp[]son, anglikaansch predikant te Mitcham.

— De Katholijke geestelijkheid van Ierland gaat voor[t] met hare tevredenheid te betuigen over het door den heer O'Connell gehouden gedrag. In de laatste verga[]dering der repeal-vereeniging heeft men onderscheiden[e] adressen voorgelezen, welke in dien zin waren opgesteld.

— Men kan de zaak van het »jonge Ierland" reeds al[s] verloren beschouwen. In de vergadering der volksver[]eeniging voor de intrekking der Unie, ll. Donderdag gehouden, heeft het comité met algemeene stemmen verklaard, dat het dagblad *the Nation*, het orgaan va[n] de voorstanders der »physieke kracht" niet langer in de lees-zaal zou worden ontvangen, noch naar de provin[]ciale besturen zou gezonden worden. Dit besluit hetwelk in een staatkundig opzigt reeds zoo belangrij[k]

is, zal bovendien voor het »jonge Ierland" de moeijelijkheid opleveren, dat het hierdoor van zijne geldelijke hoofdbron wordt beroofd. Het blijkt namelijk uit een rondgaanden brief, op last van het comité der repeal-vereeniging gedrukt, dat de heer Duffy, directeur van *the Nation*, in 1845 niet minder dan 950 pond sterling heeft ontvangen. Men verzekert nog, dat de stedelijke raad van Dublin een feestmaal zal aanrigten ter eere van John O'Connell, den oudsten zoon van den Bevrijder, om hem hulde te betoonen wegens de geestkracht, waarmede hij de partij der physieke kracht ontmaskerd, aangevallen en uit Conciliation-Hall geweerd heeft.

In de zitting der vereeniging van den 10 dezer te Dublin gehouden, stelde de heer O'Connell voor, aan het parlement eene petitie in te dienen tegen de vernieuwing van den bill, betreffende de wapening van Ierland. Die petitie zou in één dag van 50,000 handteekeningen voorzien worden. De bevrijder verklaarde zich ten slotte tegen alle demonstratien en keurde het ook ten hoogste af, dat de Katholijken onlangs de optogten der Orangisten van den Ulster hadden bemoeijelijkt.

Volgens eene tijding uit de Vereenigde Staten dd. 31 Julij, door de te Liverpool aangekomene stoomboot *Cambria*, ll. Donderdag te Londen aangebragt, heeft de Amerikaansche Senaat met eene meerderheid van 28 tegen 27 stemmen het nieuwe tarief aangenomen. De bill wacht noch slechts de teekening van den president om kracht van wet te bekomen, en zal den 1 December e. k. in werking worden gebragt.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 15 Aug. De *A. P. Zeit.* levert een uitvoerig verhaal van de onlusten te Keulen, hetwelk in zijn geheel overeenkomt met dat van de *Kölln. Zeitung* en de particuliere tijdingen. Echter ontkent het Berlijnsch blad, dat de troepen zijn afgetrokken, en dat de zorg voor de handhaving der orde aan compagniën van de burgerwacht is toevertrouwd; maar het blijkt, dat de *Preuss. Zeitung* zich van woordspelingen bedient.

— De Berlijnsche Synode houdt zich bij aanhoudendheid bezig met het gewigtig vraagstuk, of de Evangelische kandidaten gehouden zijn, voor hunne aanstelling een formulier van geloofsbelijdenis te bezweren, en welk dat formulier moet zijn. Op het eerste gedeelte van het vraagstuk is tot een bevestigend antwoord besloten met 65 tegen 5 stemmen. Het voorgestelde formulier voor de Evangelische geloofsbelijdenis is met eene meerderheid van 60 tegen 10 stemmen aangenomen. Maar betreffende het formulier van den eed zelven, heeft men algemeen besloten, dat deze alleen van toepassing zijn zal op de overeenstemming der leerstukken met de Schriftuur, en op het normale gezag van het woord Gods. Het vraagstuk is hiermede dus klaarblijkelijk ontweken, in plaats van opgelost: ook heeft de Synode bepaald, het nemen van elk meer stellig besluit te verschuiven, tot dat men de bepaling zal hebben kunnen geven, wat men inderdaad door *eenheid* te verstaan hebbe!!! Zie daar, voorzeker een vrij belangrijk vraagstuk, hetwelk bezwaarlijk zal opgelost worden; het is echter zeer te verwonderen, dat men zich daarmede nu eerst bezig houdt, daar die *eenheid*, zoo belangrijk en heilzaam geacht, reeds, als men voorgeeft, sedert bijna dertig jaren is tot stand gebragt!

— De dwangmaatregelen door den mederegerenden Vorst van Hessen-Cassel genomen, betreffen niet alleen de Rongianen; zij hebben ook betrekking tot de Anabaptisten en vooral tot alle soorten van Lichtvrienden. Een naamlijst van alle volgelingen dezer drie secten moet door de plaatselijke besturen van alle gemeenten opgemaakt en aan het gouvernement opgezonden worden. Er is last gegeven, dat die naamlijst de redenen moet bevatten van hunnen afval van de godsdienst van den staat, en dat er pogingen moeten aangewend worden om hen door onderrigt en herderlijke vermaningen terug te brengen; en dat, in geval van hardnekkigen wederstand, zij moeten worden herinnerd aan de strenge bepalingen der nieuwe wetgeving, welke ten hunnen opzigte zijn vastgesteld. Het gouvernement heeft aan de stedelijke besturen van Hanau, Marburg en Hersfeld, die zich veroorloofd hadden, ten behoeve der dissenters door petitiën, hunne bemiddeling te beproeven, strenge vermaningen toegezonden en hun de hooge mate van 's Vorsten ontevredenheid te kennen gegeven. De heer Schell, professor aan het gymnasium van Cassel, die zich bij de Rongianen had aangesloten, was van zijn ambt ontzet; maar uit bijzondere aanmerking had men hem in het genot van zijn tractement gelaten. Thans is ook die bezoldiging ingetrokken en is hem alle hoop ontnomen, van zich weder in zijne vorige betrekking hersteld te zien. Wij gelooven hier te moeten herhalen, hetgeen wij reeds hebben doen opmerken, namelijk: dat deze strenge handelwijze geenszins het gevolg is van klagten der Katholijken, doch gedeeltelijk van de verzoekschriften van het evangelisch consistorie en voor het overige van de eigen ingevingen van den Vorst, die niet wil, dat de dwaze en misdadige droomerijen van het Rationalisme in zijne staten zullen worden voortgeplant.

De Duitsche dagbladen doen opmerken, dat de *Oostenr. Beobachter* het adres van de staten van Holstein aan den Koning van Denemarken tegen den »open brief," betreffende de erfopvolging, in zijn geheel heeft medegedeeld. Zij zien daarin een bewijs, dat dit adres bij de Bondsvergadering gunstig zal ontvangen worden. Intusschen verdubbelt het Deensch gouvernement zijne strengheid tegen de pers en in de hertogdommen wordt elk artikel betreffende den »open brief" onmeedoogenloos geschrapt.

FRANKFORT, 14 Augustus. De zoogenaamde »lichtvrienden" van deze stad en de omstreken moesten gisteren in het hotel »het geele huis" bij Oppenheim te zamen komen. Itzslein, Zittel, Hecker en andere aanvoerders der Badensche radicalen hebben de uitnoodiging ontvangen, zich aldaar met hunne broeders te vereenigen. Men mag met allen grond verwachten, dat deze vereeniging ten doel heeft, het Illuminisme van den staat van bespiegeling tot dien eener practische toepassing op de maatschappij te doen overgaan.

De president van de 2e Kamer der Badensche Staten heeft 10 Augustus een rescript van den groot-hertog voorgelezen, waarin hij zijn ongenoegen te kennen geeft, dat een der sprekers onlangs eene daad der regering op eene beleedigende wijs heeft gegispt, en diensvolgens zijne staatssecretaris gelast, om, bij herhaling van zulk een voorval, niet meer in de kamer te verschijnen tot nader te ontvangen order. Na de voorlezing van dit geschrift heeft een der leden doen opmerken, dat het in het belang is van de waardigheid der kamer om te weten, of er buiten den president nog een ander gezag bestaat om de wijze van deliberatie te beoordeelen, en verklaarde, binnen kort deswege een voorstel te zullen doen.

COPENHAGEN, 1 Augustus. Men heeft hier over Noorwegen brieven van Reikhiavik, de hoofdstad van IJsland, ontvangen, van den 24 Junij. Zij vermelden, dat, sinds den 2 derzelfde maand, de Hekla in rust was, en dat de warme Geizerbron, die, sinds het begin van de laatste langdurige uitbarsting van de Hekla, geheel was opgedroogd, weder even als vroeger en in dezelfde hoeveelheid, heet water begon op te geven. De Deensche en Duitsche geleerden, die te Reikhiavik waren aangekomen, hadden met hunne nasporingen op de Hekla nog geen aanvang kunnen maken, uithoofde van de plasregens en dikke mist, welke in den omtrek van dezen vulkaan onophoudelijk werden waargenomen.

De aanhangers van Erik Janson, die uit Zweden naar de Vereenigde Staten de wijk genomen hadden, om aldaar vrijheid van geweten te zoeken, hebben op dien afstand den ijver van den Bisschop van Upsal niet kunnen ontgaan. Hij heeft onlangs den Koning voorgesteld, aan zijne overzeesche legatie een predikant te verbinden, die, met den titel van aalmoezenier der legatie bekleed, te gelijker tijd zijn bisschoppelijke commissaris zijn zou, om den Zweedschen uitgewekenen, aan wien de Bisschop het regt ontkent, van zich aan zijn gezag te mogen onttrekken, het evangelie te prediken en eene geestelijke leiding te geven. Kan men zich een denkbeeld maken van zoo veel ongerijmdheid en protestantsche dwingelandij!

CONSTANTINOPEL, 26 Julij. Onderscheidene dagbladen hebben beweerd, dat Mehemet-Ali te Constantinopel niet al die onderscheiding had genoten, welke hij regt had te verwachten. Het dagblad van Constantinopel, hetwelk een half-officieel blad van het gouvernement is, bevat heden het volgende:

Z. H Mehemet-Ali geniet bij voortduring de meeste welwillendheid van Z. M. den Sultan en de uitstekendste onderscheiding van de hooge dignitarissen van het Turksche rijk. De Pacha heeft dikwijls een onderhoud met den Sultan, die hem ll. Woensdag de eer bewezen heeft van hem aan de Sultane zijne moeder voor te stellen, die den Pacha op de vleijendste wijze heeft ontvangen. Vrijdag heeft Z. H. den Sultan naar de moskee vergezeld, en werd des avonds in het keizerlijk paleis ter maaltijd genoodigd. Gisteren heeft de Pacha eene groote wapenschouwing bijgewoond, welke op de vlakte van Haidar-Pacha gehouden werd.

Heden zal Z. H. zich naar Terapia begeven, om daar tot Dingsdag te vertoeven. Op last van den Sultan is het keizerlijke lusthuis (kioske), in dat dorp gelegen, ter beschikking van den Pacha gesteld. De gezanten van Frankrijk en Engeland, de internuntius van Oostenrijk en de meeste overige leden van het corps diplomatiek te Constantinopel, hebben aan Z. H. hunne opwachting gemaakt.

ITALIE.

ROME, 6 Augustus. De H. Vader heeft eenige veranderingen in het tarief van den kerkelijken staat aangebragt en onder anderen belangrijke verminderingen ingevoerd. Het nieuwe tarief is sedert den 1 Augustus in werking gebragt.

BELGIE.

BRUSSEL, 14 Augustus. Heden is in den Senaat het ontwerp van wet van het tractaat met Nederland behandeld. Men beklaagde zich, dat de zaak der nationale vischvangst in het verdrag verwaarloosd is. De heer Dechamps zeide, dat die opoffering zoo groot niet was als men dacht. Heden avond wordt de discussie voortgezet.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

Van den 10den tot den 15den Augustus 1846 zijn ingeschreven: Voltrokken huwelijken 39, geborenen 122, overledenen 137. Levenloos aangegeven zonen 5. Dito dochters 2. Elders overleden en alhier ingeschreven 8.

Totaal sedert primo Januarij 1846. Gehuwde paren 1292. Geborenen 5060. Alhier overledenen 4269. Elders overleden en alhier ingeschrevenen 163.

De Rector der Latijnsche Scholen verwittigt alle belanghebbenden, dat het examen der leerlingen, die tot het onderwijs bij den nieuwen cursus wenschen toegelaten te worden, zal plaats hebben op Dingsdag 25 Augustus e. k., des morgens ten 10 ure, in het gebouw der Latijnsche scholen, Singel naast het Klooster.

Voorts zij een ieder indachtig aan Art. 5 van het koninklijk besluit, nopens de organisatie van het hooger onderwijs:

»Geen leerling kan tot de Latijnsche scholen worden toegelaten, dan van wien bij een voorafgaand examen zal gebleken zijn, dat hij wel bedreven is in het lezen, schrijven, rekenen, de gronden der Hollandsche taal en de beginselen van aardrijks- en geschiedkunde.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 17 Augustus.

Koffij. De aannadering der veiling veroorzaakt eene meerdere stilte; — er komen minder commissiën, doch moeten volle prijzen betaald worden.

Suiker; geheel onveranderd, wij noteren ordinaire melissen tot *f* 34½, goed secunda *f* 35½, mooi *f* 37 — fijn secunda *f* 40 — tot deze prijzen hebben eenige omzettingen plaats gehad.

Rijst en *Specerijen* voortdurend stil en zijn prijzen nomineel.

Raapolij op de laatste markt williger op 6/w. *f* 30⅝, Vliegend *f* 29¾, Sept. *f* 29½, ⅝. Oct. *f* 29⅝ à *f* 30¼, Nov en Dec. *f* 30¼, ½, Mei *f* 32 — *Koolzaad* op 9 vat in Oct. *f* 312, Nov. *f* 315, April *f* 330.

GRANEN.

Tarwe 124, 125 ℔ Poolsche *f* 292, 295; 126 ℔ dito *f* 300; 128 ℔ dito *f* 307, 310; 129 ℔ Wismar *f* 290 Entrepôt; 130 ℔ Holsteinsch *f* 285 Ent.; 129 ℔ roode Odesse *f* 287 Ent. 128 ℔ roode Dantziger *f* 285 Ent.; 131 ℔ Holsteinsche *f* 290 Ent. 127, 128 ℔ b. Poolsche *f* 305, 312 Cons.; 128 ℔ roodb. dito *f* 302, 300 Cons.; 128 ℔ Koninsb. *f* 285 Ent.; 122 ℔ Oostvriesch *f* 243 Ent; 128 ℔ p. o. b. Poolsche *f* 310 Cons.

Rogge 124 ℔ Rost. *f* 244; 120 ℔ Pruis. *f* 240; 119 ℔ n. dito *f* 232; 117, 120 ℔ Petersb. *f* 212, 221, ent.; 118 ℔ Riga *f* 215 ent.

Haver 70 ℔ voer *f* 110.

Boekweit 120 ℔ Amersf. *f* 218.

MIDDELBURG, 13 Aug. De Nederlandsche mudde: J. Z. Tarwe (1845) *f* 9,75. N. dito dito *f* 10,— N. Walch. Tarwe (1845) *f* 10,25. Nieuwe dito *f* 10,— O. Rogge (1845) *f* 8,25. N. dito *f* 8,25. Wintergarst (1845) *f* 5,30. Zomergarst *f* 5,—. W. Bruineboonen *f* 12,50. W. Paardenboonen *f* 6,00. W. Gr. Erwten *f* 8,00. Z. Paardenboonen *f* 5,75. N. Z. Gr. Erwten *f* 7.80. W. Koolzaad *f* 9,50. Raapolij *f* 31,50 p. v. Patentolij *f* 33,50 p. v. Lijnolij *f* 32,00 p. v. Lijnkoeken *f* 10,00 de 10.40 st. Middenprijzen

LEYDEN, 15 Aug. *Boter* van 3 tot *f* 3 60 per vierde. *Tarwe* van *f* 10,50 tot *f* 11 p. m. *Rogge* oude van *f* 7,90 tot *f* 8,00 idem. *Garst* van *f* 4,30 tot *f* 4,50 idem. *Haver* van *f* 3 tot *f* 3,20 à *f* 3,60 idem. *Koe-* en *Ossenvleesch* 20 à 25 cents per vijf ons *Schapenvleesch* 20 à 25 cents idem. *Varkensvleesch* van 16 tot 18 cents idem.

GRONINGEN, 11 Aug. Bak-Tarwe 120 a 70 ℔ *f* 8,50. Nieuwe 117 a 68 ℔ *f* 8,—. Dito 120 a 70 ℔ *f* 8,50. Dito 124 a 72 ℔ *f* 9,00 Rogge 110 a 64 ℔ *f* 7,10. Dito 113 a 66 ℔ *f* 7,60. Dito 117 a 68 ℔ *f* 8,00. Gr. Boekw 106 a 62 ℔ *f* 6,20. Dito 110 a 64 ℔ *f* 6,60. Zwarte dito 110 a 64 ℔ *f* 6,40. N. Wintergarst 96 a 56 ℔ *f* 4,60. O. Zomer dito 89 a 52 ℔ *f* 3,70. Dito 93 a 54 ℔ *f* 4,—. Dikke Haver 69 a 40 ℔ *f* 3,05. Dito 75 a 44 ℔ *f* 3,50. Dito 79 a 46 ℔ *f* 3,65. Dito 86 a 50 ℔ *f* 4,05. N. Voer dito 65 a 38 ℔ *f* 3.05. Dito 70 a 41 ℔ *f* 3,35. Zwarte dito 65 a 38 ℔ *f* 3,15. Boonen *f* 6,25 *f* 6,50. Grove Gort *f* 8,50 *f* 9,50. Parel d° 100 N. ℔ *f* 12,— *f* 14,50. Raapolij per vat *f* 30.— *f* 31,—. Hoogste prijzen.

LEEUWARDEN, 14 Aug. De prijzen der *Boter* alhier zijn *f* 36,00 à *f* 37,00. *Kaas* *f* 26,00 à *f* 27,00.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 17 Aug. Volgens brief van Kapt. Arenspoot, voerende het schip Dionijsia Catharina, van hier n. Bat., in dato 12 dezer, bevond hij zich toen ten anker liggende onder de Singels, ter afwachting van gunstige gelegenheid om de reis voort te zetten; aan boord was alles wel.

BALTIMORE, 20 Julij. Het schip Charles, Kapt. Wedge, van hier naar Rotterdam, is uit zee teruggekomen, ten einde meerdere ballast in te nemen.

NEW-YORK, 25 Julij. Het schip Caledonia, Kapt. Reed, van Rotterdam naar Baltimore, is den 20 dezer lek te Boston binnengeloopen.

MANDAHL, 5 Aug. Het schip 4 Södskende, Kapt. Talligsen, van Koningsbergen n. Antwerpen, is den 3 dezer alhier lek binnengeloopen, moet lossen om te repareren.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL, 12 Aug., W. N. W.; J. P. Boer, Margaha, Bayonne. - J. Brijne, Shincliffe, Sunderl. - N. Buining, Mathilda, Ardlang. - M. H. Franck, Hendrika Christoph., id. - D. H. Prest, Haabet, St. Petersb. - L. Larsen, Martha, Nerva. - J. Valck, Mozes, Drammen. - O. Svendsen, 2 Söstre, id. - S. Knudsen, Filida, id. - C. Haraldsen, Enigheden, id.

HELVOET, 16 Aug., W.; J. F. Klomp, Anthonij, Batavia. - J R. Bentleij, Sinceritij, Grangemouth. - J. Lowrie, Bee, id. - R. Adamson, Marij, Sunderl. - F. W. Miller, Stad Cammen, Archangel. - A. J. W. Oltman, Varna, id. - G. W. Lohman, Vesta, id. — Gisteren nog: S. Davids, Pultneij, Leith. - J. P. Brand, Johanna & Heinrich, St. Pet. - D. Seagert, Rudolph, id. - B. B. Knen, Johanna Catharina, Riga. - R. E. W. Jorgensen, Six Sodskende, Koningsb. - L. Christensen, Ellen Catharina, Sandefiord.

BRIELLE, 16 Aug., W. N. W.; C. Goudswaard, de Taag, Lissabon. - R. Stranack, Giraffe, (s.) Lond. - W. Waths, Tijne, Grangemouth. - P. Pallesen, Lonisa, Koningsbergen. — Gisteren nog: D. L. Geest, Prinses van Oranje, (s.) Duinkerken.

UITGEZEILD.

TEXEL, 16 Aug., W. N. W.; P. Olsen, Forzigtigheden, Drammen. - H. Thiis, Speculation, id. — Gisteren nog: H. W. Nivell, Rapid, (s.) Lond.

HELVOET, 16 Aug., Niets; Gisteren nog: W. Ellerij, Jane Ellis, Newcastle. - W. Bouch, Emerald Isle, (s.) Hull.

BRIELLE, 16 Aug., Niets; Gisteren nog: D. Martin, Vulcan, Glasgow. - S. T. Kramer, Harmonie, St. Petersburg. - A. W. Hoening, Emelie, Dantz. - H. E. de Jong, Hillechina, Hamb.

MAASSLUIS, 16 Aug., W.; O. H. Kloppenburg, Harmonie, Elsflet. - G Walraven, Dankbaarheid, Brem. - H. H. Albers, Achilles, Avontuur.

Gepraaid: Den 9 Aug. op 45°. 30′ N. Breedte, 8°. W. Lengte Twee Anthonij's, Kapt. Plug, van Rott. naar Bat. — Kapt. Boelhouwer, van Bat. in Texel binnen, rapporteert gepraaid te hebben. — Den 29 Julij op 40°. 13′ N. Breedte; 30. 51′ W. Lengte, John Pratt, Kapt...., van Rio Grande naar Falmouth. — Den 6 Aug. op 46°. N. Breedte, 17°. 2′ W. Lengte, Dorothea, Kapt......, van Rio Grande naar Falmouth. — Den 13 Aug. op de hoogte van Bevezier, een Hollandsche brik, toonende Rotterdamsche Collegie vlag N°. 192, en een Hoeker; toonende N°. vlag V. 12.

Carga-Lijsten.

BATAVIA, Boelhouwer, Maximiliaan Theodoor: 750 b. Koffij, 1,007 kann. Suiker, 492 sch. Tin, 206 coll Kaneel, 200 b. Bindrottingen, N. H. M; 2,700 pic. Rijst, B. W. van Starckenborg van Straten.

VENETIE, Christensen, Hannah: 495 b. Hennep, Bunge & C°.

NANTES, Akkerman, Catharina: 1 lading Boekweit, Order.

CARDIF, Nepperus, Martha Margaretha: 1 lading Yzer, Gebr. van der Vliet.

St. PETERSBURG, Oostra, Vr. Martha: 840 tzw. Rogge, E. & D. Rahusen.

St. PETERSBURG, Christoffers, Nautilus: 710 tzw. Rogge, Order.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		15 Aug. gebl.	17 Aug. 4½ u.			gebl.
Nederl., Werkel. Sch. à	2½ pCt.	$60\frac{11}{16}$	$60\frac{11}{16}$	à	$60\frac{3}{4}$	$60\frac{11}{16}$
Dito Dito	3 »	$72\frac{3}{4}$	$72\frac{7}{16}$	»	$72\frac{5}{8}$	$72\frac{5}{8}$
Dito Dito op resc. .	3 »		$72\frac{7}{16}$	»	$72\frac{5}{8}$	$72\frac{9}{16}$
Dito Dito	4 »	$94\frac{5}{8}$	$94\frac{1}{2}$	»	$94\frac{9}{16}$	$94\frac{1}{2}$
O. h. Leening . . .	4 »	$94\frac{3}{4}$	$94\frac{1}{4}$	»		
Amortis. Syndic. . .	4½ »			»		
Dito Dito	3½ »	$89\frac{3}{4}$	$89\frac{1}{2}$	»		
Handel-Maatschappij .	4½ »	$173\frac{1}{8}$	$173\frac{1}{2}$	»	$173\frac{3}{8}$	$173\frac{1}{2}$
Haarlemmermeer . . .	5 »		105	»		
Aand. Rijn-Spoorweg .	4½ »	$113\frac{3}{4}$	$113\frac{3}{4}$	»		
Aand. Holl. S. M.	»			»		
Belgie, ...	4½ »			»		
Dito	2½ »	53		»		
Dito bij Rotschild . .	2½ »			»		
Spanje, L. bij Ard. van 85 £	5 »	$20\frac{5}{8}$	$20\frac{1}{2}$	»		
Dito bij Dito onb. st.	5 »	$20\frac{1}{8}$	$19\frac{15}{16}$	»	$20\frac{9}{16}$	
Dito	3 »		$37\frac{3}{4}$	»	38	
Dito Binnenl. à 6 m .	3 »	$32\frac{15}{16}$	$33\frac{1}{16}$	»	$33\frac{3}{16}$	$33\frac{3}{16}$
Coupons Ardoins . .	»	$19\frac{7}{8}$	$19\frac{3}{4}$	»	$19\frac{13}{16}$	
Passive	»			»		
Deferred	»			»		
Fransche Uitgest. . .	»		6	»		
Portugal, te Londen .	5 »	$46\frac{1}{4}$	$45\frac{5}{8}$	»	$46\frac{1}{4}$	$45\frac{5}{8}$
Dito Dito	4 »	$45\frac{1}{8}$	$44\frac{1}{2}$	»	$43\frac{3}{4}$	$44\frac{1}{2}$
Dito Binnenl. à 1 Conto	5 »			»		
Rusl. Ob. H. 1798 en 1816	5 »	$106\frac{3}{8}$	$106\frac{3}{8}$	»	$106\frac{1}{2}$	
Dito Dito 1828 en 1829	5 »	105	$105\frac{1}{4}$	»		
Ct. b. d. 1831 en 1833	5 »			»		
Dito bij Hope . . .	4 »	$90\frac{1}{4}$	$90\frac{1}{2}$	»		
Dito bij Stieglitz en C°.	5 »	$88\frac{11}{16}$	$88\frac{15}{16}$	»		
Cert. te Hamburg . .	5 »			»		
Inschrijving in Assignat.	6 »			»		
Cert. van Dito . . .	6 »		71	»		
Polen, Certific. . . .	4 »			»		
Dito Aand. met Loten fl 300	f			»		
Dito Dito . . . fl 500	»			»		
Amerika, Phil. Bank .	6 pCt.			»		
Dito	5 »			»		
Dito Bank-Actiën . :			$5\frac{5}{16}$	»		

Pruissen, Aand. met Loting R. 50. 158 Oostenrijk, Metall., Nieuwe Aand. met Lot. fl. 250. 383. Braz. 1843, 88. Mexico $24\frac{3}{16}$, $\frac{1}{4}$. Grenada 22.

Koers van het Geld: Beleening 3½ pCt., Prolong. 3 pCt. Wissel-Disconto 4 pCt.

Wisselkoers.

2/m. Hamburg 35.43′/$_{0}$; Zigt dito $35.68\frac{7}{16}$; 2/m. Londen 12.17$^{5}/_{10}$, Zigt Londen $12.27\frac{5}{10}$; 3/m. Lisbon. 43.25.; 3/m. Porto 43.25; 2/m. Petersb. 1.87$^{15}/_{20}$.

INGEZONDEN STUKKEN.

MEDEDEELINGEN UIT MIJN DAGBOEK. (1)

Het bleek uit het 133ste art. der Grondwet van 1814, dat de reactionnaire partij de Katholijken al meer en meer tot hun vroegeren toestand van algeheele afhankelijkheid wilde terugstooten: 1815 echter stilde de vrees der Katholijken.

De ineensmelting der zuidelijke met de noordelijke provinciën tot één Rijk, volgens dezelfde wetten, door één Vorst, als Koning der Nederlanden, geregeerd, maakte eene herziening der in 1814 aangenomen grondwet noodzakelijk. Wel had in de noordelijke provinciën het reactionnaire beginsel reeds zoo veel grond op de vrijheid der Katholijken veroverd, dat het, ten vorige jare, stoutweg, in den persoon van den Souvereinen Vorst, de Christelijk Hervormde Godsdienst weêr ten zetel dorst verheffen, als heerscheresse van onzen staat; maar eene toevoeging tot het rijksgebied van een land als de zuidelijke provinciën, met eene bevolking van vier millioen zielen, aan wier nationale geschiedenis zich moeijelijk kon aansluiten, — aan wier godsdienst, zeden, instellingen weinig kon beantwoorden eene grondwet, als die, welke een jaar vroeger voor de noordelijke was vastgesteld, was, ongetwijfeld, onder een stoffelijk opzigt, te belangrijk, dan dat de partij der reactie niet gaarne der Christelijk Hervormde Godsdienst tijdelijk den scepter weêr zoude ontnemen, en allen Godsdiensten gelijke vrijheid en bescherming toekennen. Vergis ik mij echter wanneer ik in de proclamatie van 1 Augustus 1815 reeds de geheime bedoeling meen te zien doorschemeren, de godsdienst-vrijheid slechts met zekere beperkingen te zullen handhaven? Waarom anders wordt daar gezegd: »*De Godsdienst der Belgen* te willen eerbiedigen en beschermen?" met uitsluiting, of althans met ter zijde stelling en verzwijging van dat aanzienlijk getal Noord-Nederlanders, welke met de zuidelijke provinciën aan hetzelfde geloof getrouw waren gebleven? — Wat hier echter ook van zij, zoo veel is zeker, dat, »al beletteden de omstandigheden, waaronder de grondwets-herziening tot stand kwam, ook, dat alles met de vereischte zorg werd vastgesteld (2);" »al mag ook de wijze, waarop de Grondwet van 1815 aan de zuidelijke leden des rijks, als met eene goochelaars-gauwigheid, werd opgedrongen, meer dan onedelmoedig genoemd worden (3)" — zoo veel is toch zeker, dat in het zesde hoofdstuk dier wet »de volkomen vrijheid van godsdienstige begrippen aan elk gewaarborgd werd."

Baatte het echter veel, dat deze volkomen vrijheid aan elk werd gewaarborgd? Stoorde de reactionnaire partij zich veel aan de regten, in dat hoofdstuk een elk, en dus ook den Katholijken toegekend? Kwam zij daarom terug van de gedragslijn, welke zij volgde? Liet zij hare berekeningen en plannen varen? Het was er verre af; zoo verre zelfs, dat de uitbreiding van het rijksgebied er haar alleen op bedacht scheen te maken hare magt, naar evenredigheid van het verkregen terrein, uit te breiden en te bevestigen! Rampzalig plan, waarvan de wrange vruchten in den Belgischen opstand zich spoedig moesten vertoonen! Hoe men nu dit plan ten uitvoer zocht te brengen, is met twee woorden te zeggen: men zocht feitelijk het Katholicisme, en wat daaraan gehecht was, te verdringen door het Protestantismus en zijne belijders.

De mishandeling van den bisschop van Gent, den Prins de Broglie was het voorspel van de verwerkelijking van dit plan (4). Aan de grondwet, gelijk zij daar lag, meende hij, volgens zijn geweten, den eed van getrouwheid niet te mogen zweren: men vleide, men dreigde, men deed beloften — de bisschop was niet in zijn besluit aan het wankelen te brengen, en deed afstand van den bisschoppelijken zetel en verliet het Rijk. Nu verviel, zou men denken, alle grond tot verdere vervolging des bisschops! Inderdaad, dit zou men denken, en van een billijk bestuur was het te verwachten, dat het nu alle hartstogtelijkheid zou afleggen! Doch dat ware te veel gevergd, dat de reactionnaire partij, vertegenwoordigd door de toenmalige regering, het besmettelijk voorbeeld ongestraft zou laten eener zoo stoute opvatting en verklaring van het door de Grondwet gewaarborgde regt van vrijheid van geweten. Voor den weêrstand behoefde niet geboet, maar den Katholijken moest schrik worden aangejaagd! en daarom werd de bisschop van Gent, de Prins de Broglie, te Gent *in effigie* ten toon gesteld.... op het schavot!

Na zoo brutaal een begin had men over geene ergerlijkheden zich meer te verwonderen. De eene volgde de andere dan ook spoedig op. Die, welke het meest in het oog springen, zijn in vier categoriën te verdeelen. Daar werden ergerlijkheden gepleegd ten aanzien van den priesterlijken stand, ten aanzien van het onderwijs, ten aanzien der begeving van openbare ambten en bedieningen, ten aanzien der taal onzer zuidelijke broeders.

De zuidelijke provinciën, met eene bijna geheel Katholijke bevolking van vier millioen zielen, de noordelijke met nagenoeg 800,000 Katholijken, hadden slechts één Bisschop, den Aartsbisschop van Mechelen, wiens jurisdictie zich bepaalde tot zijne diocees; overal elders ontbrak de in de katholijke hierarchie noodzakelijke bisschoppelijke inrigting der Kerk. De Priesters moesten zich naar buiten 's lands begeven, ten einde de H. wijdingen te ontvangen; terwijl, verder, bij het gemis van Bisschoppen, de gansche gemeente genoodzaakt was, verstoken te blijven van een der genademiddelen onzer Kerk, van het Sacrament des Vormsels. Wat overigens de bemoeijingen der reactionnaire partij betreft, ten einde den Priesters eene leiding, eene vorming te geven, ten einde hen van een geest te doordringen, welke met de haren overeenstemde, — wat te dien aanzien werd in het werk gesteld, behoeft slechts eene vlugtige aanstipping. De Seminariën, die, welke in België ter vervanging der door de Franschen verwoeste katholijke Universiteit, en die in het noordelijk gedeelte des Lands sinds de emancipatie van 1798, opgerigt waren, te sluiten; — op de puinhopen dier gesloopte seminariën het collegium philosophicum (5) op te trekken, dat staan zou onder de onmiddellijke leiding en het onverdeeld beheer der regering — dat achtte de partij voldoende, om eene geestelijkheid te erlangen, welke ten eenemale naar hare inzigten te kneden zou zijn.

Gaf echter die maatregel der reactionnaire partij handen vol werks, ten aanzien van het onderwijs behoefde men zich niet veel in te spannen, ten einde het aankomend geslacht van eenen protestantschen zin te doortrekken. De wet van 1806 drukte zoo naauwkeurig uit, wat gedaan moest worden, om bij de jeugd het begrip levendig te maken en te bestendigen van de voortreffelijkheid en den voorrang van het Protestantismus, dat men die wet, gelijk zij daar lag, slechts algemeen had toe te passen. En dat deed men met eene consequentie, die niet in het minste verstoord werd door den merkbaren en steeds klimmenden weerzin en het gemompel, waarmede de zuidelijke broeders het land met protestantsche schoolmeesters zagen overstroomen.

Met betrekking tot het begeven van openbare ambten en bedieningen, gaf de reactionnaire partij met geene mindere hardnekkigheid haar opzet te kennen, het geheele land onder haren invloed te brengen. In de noordelijke provinciën bleef alles al bij het oude; de Katholijken namelijk bleven uit alle openbare betrekkingen geweerd. In de zuidelijke provinciën echter waren geheel nieuwe maatregelen ten uitvoer te brengen. Die namelijk, waarbij de verschillende verhouding der vertegenwoordigers in de Staten-Generaal der zuidelijke en noordelijke provinciën vastgesteld werd, als van 55—53, verdient in de eerste plaats vermeld te worden; daarmede toch werd de vertegenwoordiging van het door de Grondwet gewaarborgde beginsel der vrijheid van godsdienst, door de reactionnaire partij tot een bijna volkomen onvermogen veroordeeld. In alle andere bedieningen trachtte zij zich van de magt meester te maken, door er zich in te nestelen ten koste der Katholijken.

De taal, eindelijk, was een middel, om den triomf der partij bevorderlijk te zijn. Het is waar, gelijkheid van taal is een waarborg voor de eenheid en het blijvend bestaan eens volks: maar de hollandsche taal was aan verreweg het grootste gedeelte der zuidelijke provinciën geheel en al vreemd; — en had ook deze bedenking het Weener congres niet weêrhouden twee zoo zeer verschillende landen onder éénen scepter te vereenigen — nu zij eenmaal vereenigd waren, was het niet van eene wijze staatkunde, een der elementen van het volkskarakter, de taal, door eene vreemde taal geweldadig te verdringen. Met die vreemde taal echter, meende de reactionnaire partij, zou een nieuw historisch beginsel op den ouden stam geënt worden, welk beginsel tot de verwezenlijking van hare heerschzuchtige plannen grootelijks zou kunnen bijdragen: en, zonder te bedenken welke gewoonten, welke voorliefde zij door dien maatregel gevoelig treffen, welken weêrstand zij zou opwekken, besloot zij de hollandsche taal als officiëele taal in de zuidelijke provinciën in te voeren.

Die geweldenarijen hielden aan tot 1830. België, als het vurig ros, dat aan geen willekeur gewoon is, rukte zich los uit de hand van zijn gebieder: — en de Katholijken in het noordelijk gedeelte des lands, hieven zij nu een zelfde wraakgeschrei aan als hunne gelijkelijk verdrukte zuidelijke broeders? Neen, zij gaven hun goed en hun leven, om met hunne verdrukkers meê te werken, ten einde de opstandelingen binnen de grenzen van hunnen pligt terug te brengen. Zoo wreekten zich de Katholijken der noordelijke provinciën op de beleedigingen en de regtsverkrachtingen, waarvan zij jaren lang het slagtoffer waren geweest — eene wraak, die wel verdiende van de zijde der reactionnaire partij door een edelmoediger gedrag ten hunnen aanzien erkend te worden. Maar die partij kent geene edelmoedigheid! R

(Wordt voortgezet in het volgend No.)

(1) Zie Nos. 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 17, 18, 19, 20, 21.

(2) *Beginselen van Nederlandsch Staatsbestuur*, Amst. 1845 bladz. 8.

(3) Zie *de Gids*, dl. X, Boekbeoord. blz. 163.

(4) Verg. de Gerlache, *Histoire des Pays-Bas*. Tome I. p. 352.

(5) Het collegium philosophicum, een der maatregelen, die tot de Belgische revolutie bijdroegen.

Graaf van Rechteren, *in de zitting der Staten-Generaal van* 8 *Oct.* 1843.

ADVERTENTIEN.

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.